

Н. В. Хобзей

Дзендзелівський Йосип Олексійович

ДЗЕНДЗЕЛІВСЬКИЙ Йосип Олексійович (17. 02. 1921, с. Мазурове, нині Кривоозер. р-ну Микол. обл. – 15. 08. 2008, Ужгород) – мовознавець. Доктор філол. н (1961), професор (1963). Урядові нагороди. Закін. Одес. університет (1947). Працював в Ужгород. університеті (від 1951): від 1962 – проф., 1962–86 – завідувач кафедри української мови. Досліджував укр. діалекти Закарпаття, розробив теорію регіон. лінгвіст. атласів та їх специфіку. Описав низку лексич. говорів Закарпаття – млинарства, ткацтва, вівчарства, с. господарства, спорідненості та свояцтва; виявив і дослідив низку укр. арготич. систем. На основі матеріалів, зібраних з бл. 500 сіл усіх регіонів укр. етногр. тер., опублікував низку статей про укр. назви гідрорельєфу. Значну увагу приділяв питанням міжмов. та міждіалект. інтерференції («Ізоголоси угорських нашарувань в угорських говорах [Закарпатської області](#)» // «Укр. лінгвіст. географія: Зб. ст.», К., 1966; «Діалектна взаємодія української мови з іншими слов'янськими в карпатському ареалі», К., 1973; «Міжмовна інтерференція й історія системи граматичних категорій» // «Мовознавство», 1980, № 2). В архівах С.-Петербурга виявив, дослідив і видав у співавт. з [З. Ганудель](#) рукопис. укр.-рос. словник Я. Головацького; із С. Штефуровським видав «Словник буковинських діалектизмів» Ю. Федьковича. На основі матеріалів І. Зілинського опрацював і разом із [М. Карасем](#) видав кн. «*Studia nad dialektologią ukraińską i polską*» (Kraków, 1975).

Основні праці

Лінгвістичний атлас українських народних говорів [Закарпатської області](#) УРСР (Лексика). Уж., 1958. Ч. 1; 1960. Ч. 2; Практичний словник семантичних діалектизмів Закарпаття. Уж.,

1958; Засади укладання регіональних атласів слов'янських мов. К., 1963; К вопросу о времени расселения восточных славян на южных склонах Украинских Карпат // 7-й Междунар. конгресс антропол. и этногр. наук. Москва, 1964; Конспект лекцій з курсу української діалектології. Уж., 1965; 1966; Українсько-західно-слов'янські лексичні паралелі. К., 1969; Програма для збирання матеріалів до лексичного атласу української мови. К., 1984; 2-е вид. – 1987; Нестор Малеча – етнограф, фольклорист, філолог // Зап. НТШ: Пр. Секції етнографії та фольклористики. Т. 223. Л., 1992; Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області України. Лексика. Л., 1993. Ч. 3; Українське і слов'янське мовознавство: Зб. пр. Л., 1996; Лемківсько-закарпатсько-бойківські ізоглоси // Народознавчі зошити. Л., 1998. Ч. 3(21).

Рекомендована література

1. Йосип Олексійович Дзендзелівський: Бібліогр. покажч. Л., 1981;
2. Купчинський О. Йосип Дзендзелівський – невтомний науковець і педагог // Дзендзелівський Й. Українське і слов'янське мовознавство. Л., 1996;
3. Українське і слов'янське мовознавство: Міжнар. конф. на честь 80-річчя проф. Й. Дзендзелівського. Уж., 2000.

Бібліографічний опис:

Дзендзелівський Йосип Олексійович / Н. В. Хобзей // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-24082>. – Останнє поновлення : 2017.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).